

N:o 10.

Ank. till Riksd. Kansli den 13 April 1876, kl. 1 e. m.

Första Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 5, i anledning af ej mindre väckta motioner dels angående ändring af vissa föreskrifter uti Kongl. Maj:ts nådiga stadga om skiftesverket i riket den 9 November 1866 i fråga om skogsligvider vid laga skiften, dels ock om förändrade bestämmelser rörande hushållningen med skogar, tillhöriga Statens boställen och Statsverkets öfriga fastigheter, än äfven Andra Kammarens till Första Kam-maren öfverlemnade beslut på grund af dess 3:dje Till-fälliga Utskotts Utlåtande N:o 26 i afseende på Herr Jöns Pehrsons motion om förändring i förordningen om hushållningen med de allmänna skogarne.

Uti två inom Första Kam-maren väckta motioner under N:is 9 och 10 har Herr *Hammarhjelm, Carl*, fästat Riksdagens uppmärksamhet derpå,

att ej mindre de enskildes skogar än äfven de skogar, som tillhöra Stats-
verkets boställen och andra dess egendomar, allt mer och mer förminskas;

att anledningen till denna minskning af skogskapitalet uti ej ringa mån torde bero deraf, att åtskilliga nu gällande lagar och författningar, hvilka till en del tillkommit under äldre tider, då skogstillgången inom riket vore riklig och skogsprodukterna af föga värde, genom sina bestämmelser i vissa afseenden gifve anledning till och jemväl i väsentlig mån påskyndade skogsafverkningar och så-
lunda vållade misshushållning med skogarne inom riket; samt

att, derest dessa lagar och författningar till en del upphäfdes och i öfrigt förändrades i det syfte, att ofta onödiga skogsafverkningar blefvo förekomna eller åtminstone icke, såsom nu vore fallet, påskyndade och påtvungne, sådant kunde verka derhän, att skogstillgången uti en icke alltför hög grad förminskades.

För vinnande af detta syfte har motionären föreslagit:

1:o att stadgandet uti 101 § af ofvanberörda nådiga skiftesstadga, såvidt derigenom meddelats den bestämmelse att, då vid laga skifte liquid för skog eller plantering skulle ega rum, den ersättning, som derfor borde utgå och hvilken ersättning företrädesvis skulle i penningar bestämmas, finge, om denna ersättning ansåges icke kunna utan olägenhet utgå i annat än skogsförnödenheter, utsättas i visst antal såg- och byggnads-timmer, stafrum med eller kolmilor till afverkning på viss tid, högst 10 år, måtte upphävas och skiftesdelegare, som vid skogsliquid lemnat sina sparda skogslotter och i stället fått afbrukad mark eller eljest i ståndskog blifvit lidande, kändes skyldig att, derest kontrahenterne icke derom åsämjdes, taga ersättning i penningar, hvilka skulle godtgöras under en längre följd af år, t. ex. genom en amortering på 10 eller 20 år;

2:o att — med upphäfvande af Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse den 4 Maj 1827 i de delar, hvarigenom blifvit stadgadt *dels att*, om boställsinnehafvare vid skifte erhållit ersättning för ståndskog eller plantering, denna ersättning skulle för boställets behof och nytta användas och derfor af boställshafvaren emottagas och redovisas, *dels ock att*, då vid skifte ersättning skulle från boställe utbetalas för skog, som boställe utöfver dess förra skogstillgång tillkommit, boställshafvare skulle denna ersättning godtgöra med rättighet att för denna utgift vid afträde tillgodoräknas viss ersättning medelst årsberäkning — dessa ersättningar för framtiden måtte, då de skola utbetalas från boställen, utgå af statens omhänderhafvande skogsinkomster och, då de skola boställen tillfalla, ingå bland inkomsterna för statens skogar i allmänhet;

3:o att, med ändring af erforderliga stadganden i Kongl. Maj:ts nådiga förordning angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket den 29 Juni 1866, för framtiden blifvande innehafvare eller brukare af statens boställen och andra fastigheter icke skulle medgifvas rätt att vidare begagna skogen till husbehof, men att i stället åt dem skulle bestämmas och genom vederbörande skogsbetjening årligen utsynas den myckenhet skogsprodukter, som kunde anses för deras husbehof skäligen erfordras och stode i lämpligt förhållande till egendomens skogstillgångar.

Såsom följd af hvad motionären sålunda anfört och föreslagit, har han hemställt,

dels att Riksdagen ville — jemte meddelande af sin åsigt om lämpliga lagbestämmelser *dels till* förekommande deraf att, till följd af skogsliquid vid laga skiften, afverkning af skog å annan delegare tilldelta skifteslotter finge ega rum, *dels till* upphäfvande af boställsinnehafvares rätt att disponera ersättning för vid

laga skiften boställen frångången ståndskog och plantering, dels till befrielse för boställsinnehafvare från skyldighet att till boställe lösa ståndskog, som blifvit vid skifte boställe utöfver dess tillgång före skiftet tillerkänd, dels ock till berättigande för vederbörande myndighet att för ståndskog, som under sistnämnda förhållande tillfallit någon statens egendom, utbetala lösen af omhänderhafvande skogsinkomster — uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbete och för Riksdagen framlägga förslag till de förändrade bestämmelser uti förenämnda hänseende, som af förhållandena kunde påkallas,

dels ock att Riksdagen likaledes ville — jemte uttalande af den åsigt, i enlighet med hvilken Riksdagen önskade få nya bestämmelser rörande boställshafvares och arrendatorers dispositionsrätt till den å boställen eller andra statsverket tillhöriga egendomar vexande skog utfärdade — uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta antingen af den komité, som fått åt sig uppdraget att meddela underdånigt utlåtande i fråga om ändringar i nu gällande bestämmelser beträffande utarrendering af egendomar för statsverkets räkning och om dessa egendomsars förvaltning i öfrigt, eller ock annorledes utarbete och för Riksdagen framlägga förslag till förändrade lagstadganden rörande boställsinnehafvares och arrendatorers dispositionsrätt till skog, växande å boställe eller å andra statsverket tillhöriga egendomar.

1:o Beträffande först ifrågakända ändring af 101 § i gällande skiftesstadga, så finner Utskottet, lika med motionären, att laga skiften i väsentlig mån medverkat till skogsförödelse i de fall, då ersättning för mistad ståndskog utgå i skogsförnödenheter och att det vore önskligt om lagstiftningen kunde lämpligen förändras så att denna olägenhet blefve afhjelpat eller förminskad. 1874 års Riksdag fattade för dess del ett beslut i detta syfte, eller att skogsliqvider skulle blott få utgå i fullmogen skog och ungsbogen bevaras, men Kongl. Maj:t fann ej för godt att på grund af Riksdagens underdåniga skrifvelse vidtaga någon åtgärd.

Den af motionären föreslagna förändring i 101 § af Skiftesstadgan, eller att skogsliqvid alltid borde utgå i penningar skulle ej, enligt Utskottets åsigt, leda till det af motionären afsedda ändamål, skogens bevarande, med mindre än att samtidigt vidtagas restriktiva åtgärder mot fria dispositionen af den skog för hvilken liqvid skulle erläggas och tillfälle kunde beredas den som ålåge att med penningar liqvidera honom tilldelad skog, att få låna desamma på drägliga villkor och helst på en längre tids amortering. I annat fall torde, enligt Utskottets åsigt, det ovilkorliga åläggandet att betala tilldelad skog med penningar, ofta föranleda att för dessas anskaffande mera skog blefve sköfjad än nu är förhållandet. I vissa delar af landet, såsom t. ex. de norra, och i allmänhet i skogrika trakter, skulle liqvider med penningar ganska ofta kunna blifva för jordegarne ruinerande.

På grund af dessa skäl hemställer Utskottet att

Herr Hammarhjelm's motion N:o 9 ej må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

2:o Uti motionen N:o 10 har Herr Hammarhjelm föreslagit att Riksdagen skulle uti underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om förändrade lagstadganden rörande boställsinnehafvares och arrendatorers dispositionsrätt till skog, växande å boställe eller å andra statsverket tillhöriga egendomar.

I sammanhang med denna motion har Utskottet behandlat ett Första Kammaren delgifvet, och till Utskottet remitteradt, beslut af Andra Kammaren i samma ämne, fattadt med anledning af en af Herr Jöns Pehrson väckt motion. Andra Kammarens beslut lyder sålunda:

att Riksdagen aflåter underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t hvori — med framhållande af den åsigten, dels att all afkastning från statens skogar, så fort ske kan, och så framt annans rätt dermed ej förnärmas, ingår till statsverket, dels att vid statsegendomars blifvande utarrendering skogen ej må af arrendator eller boställsinnehafvare fritt disponeras, utan der sådan är dem till husbehof förbehållen den endast efter utsyning varder dem tilldelad — anhålles det Kongl. Maj:t täcktes låta vidtaga i nu angifna rigtning gående förändringar uti Kongl. förordningen af den 29 Juli 1866.

Utskottet delar den af såväl motionären som Andra Kammaren hysta åsigt att förändrade föreskrifter rörande boställsinnehafvares och arrendators af kronans egendomars dispositionsrätt öfver egendomarne tillhörande skog äro af behofvet påkallade på det statens högst värderika skogstillgång må böra blifva väl vårdad och inkomsterna deraf tillfalla statsverket. Förändringarne böra enligt Utskottets åsigt gå i den rigtning att skogarnes skötsel komme att omhänderhafvas af Skogsstyrelsen och boställsinnehafvare och arrendator endast efter af vederbörlig tjänsteman verkställd utsyning erhålla de skogsförnödenheter som för hans husbehof erfordras eller enligt arrendekontrakt honom tillkommer. Att innehafvare af boställe härvid skulle befrias från de skyldigheter honom enligt skiftesstadgan nu åligger rörande betalning af ståndskog samt ej vidare tillgodonjuta de mot detta åliggande nu motsvarande fördelar blifver häraf en följd.

Med anledning häraf hemställer Utskottet:

att Första Kammaren behagade instämma i Andra Kammarens här ofvan anförda beslut rörande förändrade föreskrifter för hushållningen med Statens skogar.

Stockholm den 13 April 1876.

På Utskottets vägnar:

W. Stråle.